

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون آیین دادرسی مدنی تحریری

تدوین:

گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش

انتشارات چتر دانش

۱۳۹۶

عنوان قراردادی	: ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: قانون آیین دادرسی مدنی تحریری/ تدوین گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش.
مشخصات نشر	: تهران: چتر دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۳۰۴ص: ۱۱×۱۷س م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۱۲۹-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: آیین دادرسی مدنی -- ایران
موضوع	: Civil procedure -- Iran
موضوع	: آیین دادرسی مدنی -- ایران -- راهنمای آموزشی(عالی)
موضوع	: Civil procedure -- Iran-- Study and teaching(Higher)
شناسه افزوده	: موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش. گروه علمی
رده بندی کنگره	: ب ۱۳۹۶ ۱۷۰۴ KMH
رده بندی دیویی	: ۳۴۷/۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۸۴۶۰۷

نام کتاب	: قانون آیین دادرسی مدنی تحریری
ناشر	: چتر دانش
تدوین	: گروه علمی موسسه آموزش عالی آزاد چتر دانش
نوبت و سال چاپ	: اول - ۱۳۹۶
شمارگان	: ۲۰۰۰
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۴۱۰-۱۲۹-۵
قیمت	: ۱۴۰۰۰ تومان

خ انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه تهران، خ فخررازی، نبش کوچه انوری، پ ۲۷
 تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷ - تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۸۹۰۵۹
 پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com
 کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

سخن ناشر

رشته‌ی حقوق با تمام شاخه‌ها و گرایش‌هایش، به‌منزله‌ی یکی از پرترف‌دارترین رشته‌های دانشگاهی کشور، تعداد فراوانی از دانشجویان علوم انسانی را به‌خود جلب کرده است؛ دانشجویانی که پس از تحصیل، وارد عرصه‌ی خدمت شده و در مناصب و جایگاه‌های گوناگون به ایفای وظیفه مشغول می‌شوند.

منابعی که در دانشکده‌های حقوق، مبنای کار قرار گرفته و تحصیل دانشجویان بر مدار آن‌ها قرار دارد، در واقع، مجموعه‌ی کتب و جزواتی هستند که طی سالیان متمادی چنان‌که باید تغییر نیافته و خود را با تحولات و نیازهای زمانه هماهنگ نکرده‌اند.

این، درحالی است که نیاز مبرم دانش‌پژوهان به مجموعه‌های پربار و سودمند، امری انکارناپذیر است. به‌این‌ترتیب، ضرورت تدوین کتب غنی و ارزشمند برای رفع نیازهای علمی دانشجویان رشته‌ی حقوق و نیز رشته‌های متأثر از آن، باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد؛ کتاب‌هایی که روزآمدی محتوای آنها از یک سو و تناسب آنها با نیاز دانش‌پژوهان از سوی دیگر، مورد توجه و لحاظ ناشر و نویسنده، قرار گرفته باشد.

مؤسسه‌ی آموزش عالی آزاد چتردانش، در مقام مؤسسه‌ای پیشگام در امر نشر کتب آموزشی روزآمد و غنی، توانسته است گام‌های مؤثری در همراهی با دانشجویان رشته‌ی حقوق بردارد. این مؤسسه افتخار دارد که با بهره‌مندی از تجربیات فراوان خود و با رصد دقیق نیازهای علمی دانشجویان، به تولید آثاری همت گمارد که مهم‌ترین دستاورد آن‌ها، تسهیل آموزش و تسریع یادگیری پژوهندگان باشد. انتشارات چتر دانش امیدوار است با ارائه‌ی خدمات درخشان، شایستگی‌های خود را در این حوزه‌ی علمی بیش از پیش به منصفه‌ی ظهور برساند.

فرزاد دانشور

مدیر مسئول انتشارات چتر دانش

فهرست

قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱.....	۸
کلیات.....	۸
باب اول: در صلاحیت دادگاه‌ها.....	۱۴
فصل اول: در صلاحیت ذاتی و نسبی دادگاه‌ها.....	۱۴
فصل دوم: اختلاف در صلاحیت و ترتیب حل آن.....	۲۵
باب دوم: وکالت در دعاوی.....	۲۹
باب سوم: دادرسی نخستین.....	۴۱
فصل اول: دادخواست.....	۴۱
مبحث اول: تقدیم دادخواست.....	۴۱
مبحث دوم: شرایط دادخواست.....	۴۲
مبحث سوم: موارد توقیف دادخواست.....	۴۵
مبحث چهارم: پیوست‌های دادخواست.....	۴۷
فصل دوم: بهای خواسته.....	۵۰
فصل سوم: جریان دادخواست تا جلسه رسیدگی.....	۵۲
مبحث اول: جریان دادخواست.....	۵۲
مبحث دوم: ابلاغ.....	۵۴
مبحث سوم: ایرادات و موانع رسیدگی.....	۶۴
فصل چهارم: جلسه دادرسی.....	۷۰
فصل پنجم: توقیف دادرسی و استرداد دعوا و دادخواست.....	۷۷
فصل ششم: امور اتفاقی.....	۷۹

۷۹.....	مبحث اول: تأمین خواسته.....
۹۱.....	مبحث دوم: ورود شخص ثالث.....
۹۳.....	مبحث سوم: جلب شخص ثالث.....
۹۶.....	مبحث چهارم: دعوای متقابل.....
۹۸.....	مبحث پنجم: اخذ تأمین از اتباع دولت‌های خارجی.....
۱۰۱.....	فصل هفتم: تأمین دلیل و اظهارنامه.....
۱۰۱.....	مبحث اول: تأمین دلیل.....
۱۰۴.....	مبحث دوم: اظهارنامه.....
	فصل هشتم: دعوای تصرف عدوانی، ممانعت از حق و مزاحمت
۱۰۶.....
۱۱۸.....	فصل نهم: سازش و درخواست آن.....
۱۱۸.....	مبحث اول: سازش.....
۱۲۱.....	مبحث دوم: درخواست سازش.....
۱۲۵.....	فصل دهم: رسیدگی به دلایل.....
۱۲۵.....	مبحث اول: کلیات.....
۱۲۸.....	مبحث دوم: اقرار.....
۱۳۱.....	مبحث سوم: اسناد.....
۱۴۵.....	مبحث چهارم: گواهی.....
۱۵۴.....	مبحث پنجم: معاینه محل و تحقیق محلی.....
۱۵۸.....	مبحث ششم: رجوع به کارشناس.....
۱۶۶.....	مبحث هفتم: سوگند.....

۱۷۶	مبحث هشتم: نیابت قضایی
۱۷۹	فصل یازدهم: رأی
۱۷۹	مبحث اول: صدور و انشاء رأی
۱۸۱	مبحث دوم: ابلاغ رأی
۱۸۳	مبحث سوم: حکم حضوری و غیابی
۱۸۴	مبحث چهارم: واخواهی
۱۸۷	مبحث پنجم: تصحیح رأی
۱۸۸	مبحث ششم: دادرسی فوری
۱۹۶	باب چهارم: تجدیدنظر
۱۹۶	فصل اول: احکام و قرارهای قابل نقض و تجدیدنظر
۱۹۷	فصل دوم: آرای قابل تجدیدنظر
۲۰۱	فصل سوم: مهلت تجدیدنظر
۲۰۲	فصل چهارم: دادخواست و مقدمات رسیدگی
۲۰۸	فصل پنجم: جهات تجدیدنظر
۲۱۸	باب پنجم: فرجام خواهی
۲۱۸	فصل اول: فرجام خواهی در امور مدنی
۲۱۸	مبحث اول: فرجام خواهی و آرای قابل فرجام
۲۲۱	مبحث دوم: موارد نقض
۲۲۵	مبحث سوم: ترتیب فرجام خواهی
۲۳۰	مبحث چهارم: ترتیب رسیدگی
۲۳۴	مبحث پنجم: مهلت فرجام خواهی

۲۳۶	مبحث ششم: اقدامات پس از نقض.....
۲۴۲	مبحث هفتم: فرجام تبعی.....
۲۴۴	فصل دوم: اعتراض شخص ثالث.....
۲۴۸	فصل سوم: اعاده دادرسی.....
۲۴۸	مبحث اول: جهات اعاده دادرسی.....
۲۵۰	مبحث دوم: مهلت درخواست اعاده دادرسی.....
۲۵۲	مبحث سوم: ترتیب درخواست اعاده دادرسی و رسیدگی.....
۲۵۸	باب ششم: مواعد.....
۲۵۸	فصل اول: تعیین و حساب مواعد.....
۲۶۱	فصل دوم: دادن مهلت و تجدید موعد.....
۲۶۳	باب هفتم: داوری.....
۲۸۹	باب هشتم: هزینه دادرسی و اعسار.....
۲۸۹	فصل اول: هزینه دادرسی.....
۲۹۰	فصل دوم: اعسار از هزینه دادرسی.....
۲۹۶	باب نهم: مطالبه خسارت و اجبار به انجام تعهد.....
۲۹۶	فصل اول: کلیات.....
۲۹۸	فصل دوم: خسارات.....
۳۰۰	فصل سوم: مستثنیات دین.....
۳۰۳	سایر مقررات.....

قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور

مدنی مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱

کلیات

ماده ۱

آیین دادرسی مدنی، مجموعه اصول و مقرراتی است که در مقام رسیدگی به امور حسبی و کلیه دعاوی مدنی و بازرگانی در دادگاه‌های عمومی، انقلاب، تجدیدنظر، دیوان عالی کشور و سایر مراجعی که به موجب قانون موظف به رعایت آن می‌باشند، به کار می‌رود.

مواد مرتبط: ماده ۱ ق.آ.د.ک مصوب ۱۳۹۲؛ مواد ۵۷۵، ۵۷۶ و ۶۳۱ قانون آیین دادرسی جرایم نیروهای مسلح و دادرسی الکترونیکی مصوب ۱۳۹۳؛ ماده ۲ ق.ا.ح.

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۳۵۳۰ مورخ ۱۳۶۰/۲/۷، رأی شماره ۲۳۹۴۴ مورخ ۱۳۶۰/۹/۱۱، رأی شماره ۴۷ مورخ ۱۳۶۳/۱۰/۱۷

واژگان دشوار: امور حسبی: کلیه امور پسندیده‌ای که شرع و قوانین اسلام خواستار اجرای آن شده اما شخص خاصی را مسئول آن ندانسته است مثل اداره اموال مفقودالاثر.

.....

.....

.....

.....

ماده ۲

هیچ دادگاهی نمی‌تواند به دعوایی رسیدگی کند، مگر اینکه شخص یا اشخاص ذی‌نفع یا وکیل یا قائم‌مقام یا نماینده قانونی آنان رسیدگی به دعوا را برابر قانون درخواست نموده باشند.

مواد مرتبط: مواد ۶۸ و بند الف ماده ۶۴ ق.آ.د.ک؛ ماده ۱ ق.ا.ح؛ ماده ۳

آیین دادرسی کار مصوب ۱۳۹۲

واژگان دشوار: قائم‌مقام: جانشین / نماینده قانونی: آن نمایندگی هست که در قانون به طور مشخص پیش‌بینی شده است مانند نمایندگی پدر و جد پدری از صغیر

.....

.....

.....

.....

ماده ۳

قضات دادگاه‌ها موظفند موافق قوانین به دعوی رسیدگی کرده، حکم مقتضی صادر و یا فصل خصومت نمایند. در صورتی که قوانین موضوعه کامل یا صریح نبوده یا متعارض باشند یا اصلاً قانونی در قضیه مطروحه وجود نداشته باشد، با استناد به منابع معتبر اسلامی یا فتاوی معتبر و اصول حقوقی که مغایر با موازین شرعی نباشد، حکم قضیه را صادر نمایند و نمی‌توانند به بهانه سکوت یا نقص یا اجمال یا تعارض قوانین از رسیدگی به دعوا و صدور حکم امتناع ورزند والا مستتکف از احقاق حق شناخته شده و به مجازات آن محکوم خواهند شد.

تبصره - چنانچه قاضی مجتهد باشد و قانون را خلاف شرع بداند پرونده به شعبه دیگری جهت رسیدگی ارجاع خواهد شد.

مواد مرتبط: اصول ۳۴ و ۱۶۷ ق.ا؛ ماده ۲ ق.آ.د.ک؛ ماده ۵۹۷ ق.م.ا.

مصوب ۱۳۷۵؛ ماده ۸ قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب مصوب

۱۳۷۳ اصلاحی ۱۳۸۱؛ ماده ۴ آیین دادرسی کار مصوب ۱۳۹۲؛ بند ۵ ماده

۱۶ قانون نظارت بر رفتار قضات مصوب ۱۳۹۰

رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۶۱ مورخ ۱۳۴۶/۷/۱۹، رأی

شماره ۴۲ مورخ ۱۳۵۸/۸/۲۸، رأی شماره ۳۷ مورخ ۱۳۶۳/۹/۱۹

واژگان دشوار: مستکف: امتناع کننده

.....

.....

.....

.....

ماده ۴ دادگاهها مکلفند در مورد هر دعوا به طور خاص تعیین تکلیف

نمایند و نباید به صورت عام و کلی حکم صادر کنند.

مواد مرتبط: اصل ۱۶۶ ق.ا؛ ماده ۶۰ ق.ت.آ.د.د.ع.ا؛ ماده ۵ آیین

دادرسی کار مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

ماده ۵ آرای دادگاه‌ها قطعی است، مگر در موارد مقرر در باب چهارم این قانون یا در مواردی که به موجب سایر قوانین قابل نقض یا تجدیدنظر باشند.

مواد مرتبط: مواد ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲ ق. آ.د.م؛ ماده ۱ ق.ا.ا.م؛ ماده ۲۷ ق.ا.ح؛ ماده ۷ ق.ت.د.ع.ا. مصوب ۱۳۷۳؛

ماده ۶ عقود و قراردادهایی که منخل نظم عمومی یا بر خلاف اخلاق حسنه که مغایر با موازین شرع باشد در دادگاه قابل ترتیب اثر نیست.

مواد مرتبط: مواد ۱۷۰، ۱۰ و ۹۷۵ ق.م و مواد ۱۶۹ و ۱۷۷ ق.ا.ا.م

ماده ۷ به ماهیت هیچ دعوایی نمی‌توان در مرحله بالاتر رسیدگی

نمود، تا زمانی که در مرحله نخستین در آن دعوا حکمی صادر نشده باشد، مگر به موجب قانون.

مواد مرتبط: ماده ۱۳۰ و ۱۳۵ ق. آ.د.م ؛ ماده ۷ آیین دادرسی کار مصوب ۱۳۹۲

.....

.....

.....

.....

ماده ۸ هیچ مقام رسمی یا سازمان یا اداره دولتی نمی‌تواند حکم دادگاه را تغییر دهد و یا از اجرای آن جلوگیری کند مگر دادگاهی که حکم صادر نموده و یا مرجع بالاتر، آن هم در مواردی که قانون معین نموده باشد.

مواد مرتبط: مواد ۵۷۶ و ۵۷۷ ق.م.ا. مصوب ۱۳۷۵؛ ماده ۱۰۷ ق.ت.آ.د.د.ع.؛ ماده ۴۰ ق.ا.ج.

.....

.....

.....

.....

ماده ۹ رسیدگی به دعاوی که قبل از تاریخ اجرای این قانون اقامه

شده به ترتیب مقرر در این قانون ادامه می‌یابد. آرای صادره از حیث قابلیت اعتراض و تجدید نظر و فرجام، تابع قوانین مجری در زمان صدور آنان می‌باشد، مگر اینکه آن قوانین، خلاف شرع شناخته شود. نسبت به کلیه قرارهای عدم صلاحیتی که قبل از تاریخ اجرای این قانون از دادگاهها صادر شده و در زمان اجرای این قانون در جریان رسیدگی تجدیدنظر یا فرجامی است به ترتیب مقرر در این قانون عمل می‌شود.

مواد مرتبط: ماده ۴ ق.م؛ ماده ۸ آیین دادرسی کار مصوب ۱۳۹۲
رأی وحدت رویه مرتبط: رأی شماره ۹۵ مورخ ۱۳۵۶/۷/۱۰، رأی شماره ۱۱۳ مورخ ۱۳۵۶/۱۱/۲۴، رأی شماره ۷۱ مورخ ۱۳۵۳/۸/۲۹

.....
.....
.....
.....